

Sag C-460/20**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

24. september 2020

Forelæggende ret:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Afgørelse af:

27. juli 2020

Sagsøger og revisionsappellant:

TU

RE

Sagsøgt og revisionsindstævnt:

Google LLC

Hovedsagens genstand

Anmodning om fjernelse af bestemte links til en tredjeparts online-artikler, som gør det muligt at identificere sagsøgerne og delvist er illustreret med billeder af disse, og om undladelse af at vise disse billeder som såkaldte miniaturebilleder («thumbnails»)

Den præjudicielle forelæggelses genstand og retsgrundlag

Fortolkningen af EU-retten, artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

1. Er det foreneligt med den registreredes ret til respekt for sit privatliv (artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, EUT C 202 af 7.6.2016, s. 389) og til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører den

pågældende (chartrets artikel 8), hvis der ved den afvejning af modstridende rettigheder og interesser i medfør af chartrets artikel 7, 8, 11 og 16, som i henhold til artikel 17, stk. 3, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse, EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1) skal foretages i forbindelse med en prøvelse af vedkommendes anmodning til den dataansvarlige for en internetsøgetjeneste om fjernelse af links, i en situation, hvor det link, som anmodningen om fjernelse vedrører, leder til indhold, som indeholder erklæringer om fakta og værdidomme baseret på erklæringer om fakta, hvis sandhed bestrides af den registrerede, og hvor indholdets lovlighed afhænger af sandhedsværdien af de deri indeholdte erklæringer om fakta, også lægges afgørende vægt på, om den registrerede på rimelig måde – f.eks. ved et fagedforbud – kan opnå retsbeskyttelse over for indholdsudbyderen og dermed nå en i det mindste foreløbig afklaring af spørgsmålet om sandhedsværdien af det indhold, som den søgemaskineansvarlige formidler?

2. Skal der i tilfælde af en anmodning om fjernelse af links til den dataansvarlige for en internetsøgetjeneste, som ved en navnesøgning søger efter billeder af fysiske personer, som tredjeparter har lagt ud på internettet i sammenhæng med personens navn, og som viser de fundne billeder som miniaturebilleder («thumbnails») i sin resultatoversigt, i forbindelse med den afvejning af modstridende rettigheder og interesser i medfør af chartrets artikel 7, 8, 11 og 16, som skal foretages i henhold til artikel 12, litra b), og artikel 14, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesdirektivet, EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31) / artikel 17, stk. 1, litra a), i den generelle forordning om databeskyttelse tages afgørende hensyn til konteksten for tredjepartens oprindelige offentliggørelse, også når der ved søgemaskinens visning af miniaturebilledet ganske vist linkes til tredjepartens webside, men denne ikke konkret nævnes, og internetsøgetjenesten ikke også viser den kontekst, der fremgår af websiden?

Anførte EU-retlige forskrifter

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, artikel 7, 8, 11 og 16

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF, artikel 17 og fjerde betragtning

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, artikel 12 og 14

Anført retspraksis

- fra Domstolen

Dom af 13. maj 2014, Google Spain og Google (C- 131/12, EU:C:2014:317)

Dom af 24. september 2019, GC m.fl. (fjernelse af følsomme oplysninger) (C- 136/17, EU:C:2019:773)

Dom af 24. september 2019, Google (territorial rækkevidde af retten til at få fjernet links) (C- 507/17, EU:C:2019:772)

Dom af 29. juli 2019, Spiegel Online (C- 516/17, EU:C:2019:625)

Dom af 14. februar 2019, Buivids (C- 345/17, EU:C:2019:122)

Dom af 7. august 2018, Renckhoff (C- 161/17, EU:C:2018:634)

Dom af 8. september 2016, GS Media (C- 160/15, EU:C:2016:644)

Dom af 16. februar 2012, SABAM (C- 360/10, EU:C:2012:85)

Dom af 24. november 2011, Scarlet Extended (C- 70/10, EU:C:2011:771)

Dom af 16. december 2008, Satakunnan Markkinapörssi og Satamedia (C- 73/07, EU:C:2008:727)

- fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Dom af 28 juni 2018 – 60798/10, 65599/10 (M. L. og W. W. mod Tyskland)

Dom af 4 december 2018 – 11257/16 (Magyar Jeti Zrt mod Ungarn)

Dom af 27 juni 2017 – 931/13 (Satakunnan Markkinapörssi OY og Satamedia mod Finland)

Dom af 2. februar 2016 – 22947/13 (Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete og Index.hu Zrt mod Ungarn)

Dom af 7 februar 2012 – 39954/08 (Axel Springer mod Deutschland)

Dom af 7 februar 2012 – 40660/08 og 60641/08 (Von Hannover mod Deutschland [nr. 2])

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

- 1 Den første sagsøger arbejder i ledende stillinger i eller har andel i forskellige selskaber, som tilbyder finansielle tjenesteydelser. Den anden sagsøger var den første sagsøgers samlever og indtil maj 2015 prokurist i et af disse selskaber.
- 2 På websiden www.g-net.net (herefter »g-net«) blev der den 27. april 2015, den 4. juni 2015 og den 16. juni 2015 offentliggjort tre artikler, som forholdt sig kritisk til nogle af disse selskabers investeringsmodel. Artiklen fra den 4. juni 2015 er desuden illustreret med tre billeder af den første sagsøger og et billede af den anden sagsøger. Artiklerne rejste tvivl om investeringsmodellens seriøsitet, og billederne antydede – i forbindelse med artiklerne – at sagsøgerne levede i fremmedfinansieret luksus. Websiden g-net drives ifølge oplysningerne på siden af G-LLC. Driftsformålet med G-LLC er ifølge selskabet selv »at bidrage til vedvarende forebyggelse af svig i forretningslivet og samfundet gennem aktiv oplysning og permanent gennemsigtighed«. I forskellige publikationer er G-LLC's forretningsmodel blevet dækket kritisk; bl.a. hævdes det, at selskabet forsøger at afpresse andre selskaber ved først at publicere negative historier og herefter tilbyde at slette historierne eller forhindre den negative mediedækning mod betaling af såkaldte beskyttelsespenge.
- 3 Sagsøgte viste ved en indtastning i selskabets søgemaskine af sagsøgernes for- og efternavne – både separat og i sammenhæng med bestemte firmanavne – artiklerne af 4. juni 2015 og af 16. juni 2015 og viste ved en indtastning i søgemaskinen af bestemte firmanavne artiklen af 27. april 2015 på listen over søgeresultater og linkede til dem. Sagsøgte viste desuden de billeder, som var indeholdt i artiklen af 4. juni 2015, som miniaturebilleder (»thumbnails«) i sin oversigt over resultaterne af en billedsøgning; dette har ikke længere været tilfældet siden september 2017. Siden den 28. juni 2018 har de artikler, som der blev linket til, heller ikke været tilgængelige på g-net.
- 4 I de lavere instanser fik sagsøgerne ikke medhold i deres søgsmål, hvori de havde nedlagt påstand om, at sagsøgte skulle tilpligtes at fjerne søgeresultaterne og miniaturebillederne fra sin resultatliste. Appeldomstolen lagde til grund, at sagsøgte's behandling af sagsøgernes personoplysninger var lovlig, og at artikel 17 i forordning 2016/679 derfor ikke kunne påberåbes til støtte for sagsøgernes påstand. I forbindelse med den afvejning af parternes modstridende rettigheder og interesser, som skal foretages i henhold til artikel 6, stk. 1, litra f), i forordning 2016/679, skal der ifølge appeldomstolen lægges stor vægt på en søgemaskines specifikke funktionsmåde og særlige betydning for internettets anvendelighed. Eftersom søgemaskineudbyderen som regel ikke står i noget retligt forhold til ophavsmændene til det indhold, der vises i resultatlisten, og det derfor ikke er muligt at undersøge og vurdere de samlede faktiske forhold uden at tage hensyn til indholdsudbyderens udtalelser, og eftersom søgemaskineudbyderen kun har adgang til de oplysninger, som er forelagt af den registrerede, påhviler der ifølge appeldomstolen først søgemaskineudbyderen specifikke adfærdsforpligtelser, når

denne ved en konkret henvisning fra den registrerede får kendskab til en åbenbar og umiddelbart klart identificerbar lovovertrædelse. Disse principper gælder tilsvarende, såfremt søgemaskinen kun anvendes til billedsøgning.

- 5 For så vidt angår sandhedsværdien af de påståede fakta påhviler bevisbyrden ifølge appeldomstolen ansøgeren, altså sagsøgerne. Eftersom sagsøgerne ganske vist har hævdet, men ikke bevist, at de erklæringer om fakta og værdidomme, som fremføres om dem, er i strid med sandheden, var det ikke muligt for sagsøgte at foretage en definitiv vurdering af det indhold, som selskabet linkede til. Dermed havde sagsøgte i henhold til kriteriet om en »åbenbar og umiddelbart klart identificerbar lovovertrædelse« ikke pligt til at fjerne de relevante søgeresultater. Heller ikke hvad angår de billeder, der blev vist som miniaturebilleder, synes der at have foreligget nogen åbenbar lovovertrædelse, som umiddelbart fremgik klart for sagsøgte.

Kort fremstilling af begrundelsen for den præjudicielle forelæggelse

- 6 Udfaldet af appelsagen, som verserer ved den forelæggende ret, afhænger af fortolkningen af EU-retten. Med hensyn til linkene til de tre anførte artikler finder forordning 2016/679 anvendelse i tidsmæssig, materiel og territorial henseende. Sagsøgernes anmodning om permanent fjernelse af de omtvistede søgeresultater er omfattet af artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/679. Med hensyn til miniaturebillederne finder artikel 12, litra b), og artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 anvendelse, eftersom sagsøgte allerede siden senest 2017 og dermed siden et tidspunkt, der ligger før ikrafttrædelsen af forordning 2016/679, ikke længere har vist miniaturebillederne. Den forelæggende ret lægger til grund, at betingelserne for fjernelse i henhold til den grundlæggende forordning om databeskyttelse og i henhold til databeskyttelsesdirektivet er parallelle. Derfor anmoder den om, at det andet spørgsmål, som vedrører billedvisningerne, også besvares for så vidt angår den grundlæggende forordning om databeskyttelse.

Det første præjudicielle spørgsmål

- 7 Artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/679 finder i henhold til forordningens artikel 17, stk. 3, litra a), ikke anvendelse, i det omfang den behandling af oplysninger, som søgemaskineudbyderen har foretaget, er nødvendig for at udøve retten til ytrings- og informationsfrihed. Retten til beskyttelse af personoplysninger er ikke en absolut ret, men skal som anført i fjerde betragtning til forordningen ses i sammenhæng med sin funktion i samfundet og afvejes i forhold til andre grundlæggende rettigheder i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Denne afvejning af grundlæggende rettigheder skal foretages på grundlag af alle relevante forhold i den pågældende sag og på den ene side under hensyntagen til, hvor alvorligt indgrebet er i den registreredes (sagsøgernes) grundlæggende rettigheder, og på den anden side til sagsøgtens grundlæggende rettigheder, dennes brugeres og offentlighedens interesser samt de grundlæggende rettigheder for udbydere af det indhold, som de omtvistede links formidler.

- 8 Grundlaget for afvejningen er den fremgangsmåde, som sagsøgte søgetjeneste anvender. Denne fremgangsmåde udgør nemlig en selvstændig behandling af oplysninger, som således også skal vurderes særskilt med hensyn til de hermed forbundne begrænsninger af de grundlæggende rettigheder. Spørgsmålet om linkenes lovlighed er særskilt og sideordnet med spørgsmålet om lovligheden af offentliggørelsen af de artikler, som der linkes til.
- 9 I den foreliggende sag har sagsøgerne begrundet deres anmodning om fjernelse, idet de har hævdet, at visse udsagn i de tre artikler, som der linkes til, er usande. Sagsøgte har gjort gældende, at selskabet ikke kunne vurdere de omtvistede udsagn.
- 10 Eftersom de pågældende udsagn påvirker de registreredes ret til respekt for deres privatliv og til beskyttelse af personoplysninger i medfør af chartrets artikel 7 og 8, afhænger den afvejning, som skal foretages i henhold til artikel 17, stk. 3, litra a), i forordning 2016/679, af, om erklæringerne om fakta i de artikler, som der linkes til, er i overensstemmelse med sandheden. Såfremt de er sande, vil offentligheden have en begrundet interesse i at modtage oplysninger, og søgemaskineudbyderens, indholdsudbyderens og brugernes interesser, der er beskyttet som grundlæggende rettigheder, vil veje tungere end sagsøgernes interesser, der er beskyttet i medfør af chartrets artikel 7 og 8.
- 11 Sagsøgte har ikke nogen viden om sandheden af de erklæringer om fakta, som sagsøgerne har anfægtet, og var derfor i forbindelse med vurderingen af anmodningen om fjernelse ikke i stand til at foretage den påkrævede afvejning mellem de modstridende rettigheder og interesser i medfør af på den ene side chartrets artikel 7 og 8 og på den anden side chartrets artikel 11 og 16.
- 12 Spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgte skulle have efterkommet sagsøgernes anmodning om fjernelse, afhænger derfor af, om sagsøgerne var forpligtede til at bevise, at de anfægtede erklæringer om fakta var urigtige, således som de hævdede, eller i det mindste fremlægge en vis evidens herfor, eller om sagsøgte skulle have lagt til grund, at sagsøgernes betegnelse af de anfægtede erklæringer om fakta som usande var korrekt, eller skulle have afklaret de faktiske omstændigheder.
- 13 I denne henseende er betingelserne for en eventuel fjernelse ifølge den forelæggende ret ikke bortfaldet, blot fordi de artikler, som oprindeligt blev vist i sagsøgtes resultatliste, siden den 28. juni 2018 ikke længere har været tilgængelige på g-net. Artiklerne kan nemlig igen gøres tilgængelige online.
- 14 Sagens centrale spørgsmål, som anført under præmis 12, om, hvilke pligter der påhviler hvilke parter, når der i forbindelse med en anmodning om fjernelse er uenighed mellem parterne om sandhedsværdien af det indhold, som søgemaskinen formidler, er ikke blevet afklaret i EU-retlig henseende.
- 15 En skematisk løsning, som ensidigt pålægger enten søgemaskineudbyderen eller den registrerede forpligtelserne, synes ikke at kunne forsvares henset til det

forhold, at den registreredes indsigelsesret på den ene side ikke er ubetinget, og at internetsøgetjenester på den anden side har afgørende betydning for dette medias anvendelighed. Derimod skal de rettigheder og interesser i medfør af på den ene side chartrets artikel 7 og 8 og på den anden side chartrets artikel 11 og 16, som i sådanne situationer er i konflikt med hinanden, afvejes mod hinanden som ligeværdige.

- 16 Såfremt den registrerede i en situation som i den foreliggende sag anses for at være forpligtet til at bevise over for søgemaskineudbyderen, at det indhold, som der linkes til, er usandt, vil dette indebære, at den registrerede skal afgive detaljerede forklaringer over for søgemaskineudbyderen om emner, som berører vedkommendes personlige rettigheder og muligvis er særligt følsomme, og alligevel risikerer, at forholdene ikke kan afklares. Denne risiko vil navnlig være relevant i forbindelse med godtgørelsen af en negativ omstændighed, altså såfremt den registrerede er forpligtet til at bevise, at vedkommende ikke har foretaget en bestemt handling. Retten til fjernelse i henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/679 vil i disse situationer i praksis være tømt for indhold.
- 17 Såfremt søgemaskineudbyderen derimod i forbindelse med beslutningen vedrørende anmodningen om fjernelse skal lægge til grund, at den registreredes betegnelse af et forhold som usandt er korrekt, vil der være risiko for, at sande erklæringer om fakta, hvorom offentligheden har en begrundet interesse i at modtage oplysninger, og hvis offentliggørelse uden tvivl vil være lovlig henset til sandhedsværdien af de påståede fakta, afskæres fra at blive formidlet af søgemaskinen i relevant omfang og bliver vanskeligt tilgængelige for offentligheden. Dette vil indebære tilsidesættelse af indholdsudbyderens ret til ytrings- og informationsfrihed, som er beskyttet i chartrets artikel 11, og af offentlighedens interesse i at modtage disse ytringer.
- 18 Den eneste mulige løsning er dermed ikke skematisk, men en mellemvej. Således kan søgemaskineudbyderen pålægges at undersøge og vurdere de pågældende sagsforhold i en notice and take down-procedure, idet den herfor nødvendige udtalelse fra indholdsudbyderen indhentes. Det kan imidlertid også pålægges den registrerede selv i det mindste foreløbigt, dvs. ved foreløbige retsmidler, at afklare sandhedsværdien af det indhold, som søgemaskineudbyderen formidler, men dog kun, når den registrerede henset til den konkrete sags omstændigheder har rimelig mulighed for at føre en sag om foreløbige retsmidler.
- 19 Den forelæggende ret hælder til den sidstnævnte løsning, dvs. en løsning, som indebærer, at den registrerede henvender sig til indholdsudbyderen med henblik på at afklare sandhedsværdien af det indhold, som der linkes til. Spørgsmålet om indholdets sandhedsværdi kan nemlig kun besvares inden for forholdet mellem indholdsudbyderen og den registrerede. Søgemaskineudbyderen er ganske vist direkte ansvarlig i databeskyttelsesretlig henseende, men hvad angår det indhold, som der linkes til, har søgemaskineudbyderen kun en formidlende rolle. En forudgående henvendelse fra den registrerede til indholdsudbyderen vil altså være begrænset til situationer, hvor den ret, som påkender den samlede afvejning af den

registreredes og søgemaskineudbyderens rettigheder og interesser i forhold til hinanden i medfør af chartrets artikel 7, 8, 11 og 16, ikke kan afklare spørgsmålet om sandhedsværdien af de informationer, som søgemaskineudbyderen linker til, i forbindelse med behandlingen af en anmodning om fjernelse.

Det andet præjudicielle spørgsmål

- 20 Når den dataansvarlige for en billedsøgemaskine, som sagsøgte i den foreliggende sag, viser såkaldte miniaturebilleder af de billeder med relation til det anvendte søgeord, som søgemaskinen har fundet på internettet, i den oversigt over søgeresultater, som den producerer, er der tale om en selvstændig tilgængeliggørelse af disse billeder og om en selvstændig behandling af oplysninger. Den oprindelige kontekst for offentliggørelsen fremgår ikke af den selvstændige visning af miniaturebillederne i søgemaskinens resultatoversigt, idet miniaturebilledet i resultatlinket derimod er kontekstneutralt.
- 21 Det er afgørende for den afvejning af rettigheder og interesser i medfør af chartrets artikel 7, 8, 11 og 16, som skal foretages i henhold til artikel 12, litra b), og artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 og artikel 17, stk. 3, litra a), i forordning 2016/679, om der i denne henseende kun skal tages hensyn til dette kontekstneutrale miniaturebillede eller til den oprindelige kontekst for offentliggørelsen af billedet.
- 22 Den forelæggende ret henviser også for så vidt angår billederne til, at betingelserne for sagsøgernes anmodning om fjernelse ifølge retten ikke er bortfaldet i tidsmæssig henseende.
- 23 I første omgang taler den omstændighed, at miniaturebillederne i sidste ende udgør links til tredjepartens website, for en generel hensyntagen til konteksten for den oprindelige offentliggørelse. En oplyst gennemsnitsbruger af en billedsøgemaskine er klar over, at de miniaturebilleder, som fremgår af søgemaskinens resultatoversigt, hidrører fra tredjeparters publikationer og her som regel er blevet offentliggjort i en bestemt kontekst.
- 24 Den omstændighed, at den søgemaskineansvarliges aktivitet skal betragtes særskilt, taler mod en hensyntagen til konteksten for tredjepartens oprindelige offentliggørelse ved vurderingen af anmodningen om fjernelse. En internetsøgetjeneste bidrager til den videre verdensomspændende udbredelse af de billeder, som den har indekseret, idet den gør dem tilgængelige for alle internetbrugere, der foretager en søgning på den pågældende persons navn.
- 25 Ved en særskilt betragtning er det derfor en tungtvejende omstændighed, at den oprindelige kontekst for offentliggørelsen af billederne ganske vist er tilgængelig gennem forskellige links, men ikke nævnes ved visningen af miniaturebillederne og heller ikke fremgår i øvrigt. Med hensyn til den særskilte vurdering af den søgemaskineansvarliges aktivitet skal det derfor tages i betragtning, at i hvert fald en overfladisk bruger af billedsøgetjenesten kun ser miniaturebillederne uden i

hvert enkelt tilfælde at undersøge billedernes oprindelse og deres hermed forbundne rolle i den oprindelige kontekst. Den søgemaskineansvarlige fratager billederne deres kontekst ved den fuldstændige visning som miniaturebilleder og viser dem selv – hvilket ophæver vedkommendes status som ren formidler – isoleret som eget indhold på sin egen side. Det synes derfor at være logisk kun at lægge de rettigheder og interesser, der følger af miniaturebilledet selv, til grund for den afvejning, der skal foretages ved vurderingen af lovligheden af den søgemaskineansvarliges behandling af oplysninger.

- 26 Ifølge den forelæggende ret tilgodeser den sidstnævnte fortolkning personens ret til beskyttelse af vedkommendes eget billede, idet denne ret først og fremmest forudsætter, at den registrerede bestemmer, hvordan vedkommendes eget billede behandles, hvilket navnlig omfatter muligheden for at afvise, at billedet udbredes.

ARBEJDSDOKUMENT